

ZAMIAST ZAKOŃCZENIA

Wypowiedź ks. Teofila Siudego dla Radia Watykańskiego (4.06.98)

W dniach 22-23 maja br., w trakcie nowenny przed uroczystością Zesłania Ducha Świętego, w Wyższym Seminarium Duchownym w Częstochowie odbyło się – zapowiadane również na antenie Radia Watykańskiego – Sympozjum Mariologiczne na temat: „Maryja a Duch Święty”. Organizatorami byli: Katedra Mariologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i Częstochowski Oddział Polskiego Towarzystwa Teologicznego. Sympozjum zgromadziło wykładowców i studentów teologii, zarówno duchownych jak i świeckich, kustoszów sanktuariów maryjnych, siostry zakonne – w sumie około 100 osób z całej Polski. Reprezentowali oni głównie Lublin, Warszawę, Kraków i Częstochowę. Na częstochowskim sympozjum wygłoszono 11 referatów, odbyły się też dwie dyskusje panelowe. Całością prac kierowali: o. prof. Stanisław Celestyn Napiórkowski OFMConv, kierownik Katedry Mariologii KUL i mówiący te słowa jako kierownik Oddziału PTT w Częstochowie.

Sympozjum nasze, w kontekście obecnego Roku Ducha Świętego w Kościele przygotowującym się do świętowania Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, ukazało szerokie spektrum wątków tego jakże istotnego w mariologii tematu więzi Dziewicy Maryi z Duchem Świętym. Można powiedzieć, że wpisaliśmy się poprzez to sympozjum – jakkolwiek nieco później od innych – w nurt prac badawczych nad tym zagadnieniem prowadzonych po Soborze Watykańskim II przez Towarzystwa Mariologiczne Francji, Hiszpanii i Włoch.

Uczestnicy częstochowskiego sympozjum mieli okazję spojrzeć na zagadnienie więzi Maryi z Duchem Świętym w całym przekroju Tradycji. Sympozjum otworzył bowiem referat biblijny ukazujący powiązanie Maryi z Duchem Świętym w pismach św. Łukasza (ks. dr Wł. Cyran), a na zakończenie zaprezentowano ten temat w ujęciu Ojca świętego Jana Pawła II (dwugłos: ks. lic. W. Siwak i o. lic. M. Wit).

Wielki szereg świadków Tradycji, tych, którzy przed nami odczytywali prawdę o relacji, o powiązaniu Maryi Dziewicy z Duchem Świętym, jednoznacznie ukazał wagę tego tematu, zarówno w nauczaniu Kościoła, jak i w poszukiwaniach teologów. Słuchacze referatów łatwo mogli dostrzec historyczną konkretyzację i ewolucję tego zagadnienia. Najpierw była to epoka Ojców Kościoła, którzy zajmowali się tematem „Maryja a Duch Święty” głównie w kontekście herezji arianizmu i macedonianizmu, dokonując przede wszystkim egzegezy odpowiednich tekstów biblijnych, na czele z Łukaszową sceną zwiastowania i zapowiedzią anioła o zstąpieniu Ducha Świętego na Dziewicę Maryję (referat o. dr. B. Kochaniewicza). Potem nadszedł czas teologii średniowiecznej, w której temat więzi Maryi z Duchem Świętym znalazł swoje miejsce w wielkich rozprawach teologicznych. Na dalszy plan zaczął schodzić właściwy dla Ojców kontekst chrystologiczny i eklezjalny. Maryja i prawda o Niej zaczęły się stawać coraz bardziej autonomiczne. Doszło do tego, że teologowie Średniowiecza

zaczęli nawet postrzegać Matkę Jezusa jako Pośredniczkę łask Ducha Świętego (ref. ks. prof. J. Warzeszaka).

Na sympozjum nie zabrakło i polskich świadków Tradycji. Zaprezentowani zostali franciszkańscy kaznodzieje doby saskiej i św. Maksymilian Maria Kolbe. Należy podkreślić, że u tych pierwszych doszło między innymi do niebezpiecznego przenoszenia i przypisywania tytułów Ducha Świętego Dziewicy Maryi (referat dr D. Mastalskiej). Z kolei św. Maksymilian Kolbe, jak wiadomo, ukazywał prawdę o więzi Maryi z Duchem Świętym w kontekście Niepokalanego Poczęcia i pośrednictwa Maryi. Myśl naszego Rodaka prezentowana jest również przez autorów zagranicznych (referat ks. dr S. Gręsia).

Na częstochowskim sympozjum zaprezentowany również został przedstawiciel wschodniej tradycji prawosławnej w osobie znanego dwudziestowiecznego teologa, Pawła Evdokimova. Da się łatwo zauważyć, że prawosławne ujęcie zagadnienia relacji Maryi do Ducha Świętego może ubogacić naszą myśl zachodnią, zwłaszcza – jak się wydaje – w kwestii pośrednictwa maryjnego w Duchu Świętym (ref. ks. dr T. Siudego).

Dzień drugi obrad mariologicznego sympozjum stał się prezentacją współczesnego ujęcia zagadnienia więzi Maryi z Duchem Świętym. Referenci przybliżyli uczestnikom sympozjum myśl znanego dominikańskiego teologa, Yves Congara, a także włoskiego teologa z Neapolu, Bruno Forte. Pierwszy z nich w haśle: „Per Spiritum ad Mariam” wyszedł z nową propozycją teologicznego ukształtowania obrazu Maryi (referat ks. lic. K. Peka). Drugi z kolei zaproponował przede wszystkim nowy sposób odczytywania i określenia relacji oblubieńczej pomiędzy Maryją a Duchem Świętym (referat o. dr G. Bartosika). Prezentacja badań Francuskiego Towarzystwa Mariologicznego, dokonana przez o. prof. Stanisława C. Napiórkowskiego, stała się jakby jeszcze jednym spojrzeniem na całą tradycję interesującego nas zagadnienia, ze szczególnym uwzględnieniem jednak myśli Soboru Watykańskiego II, na którego pełną recepcję ciągle jeszcze oczekujemy. Świadectwem pracy na rzecz tej recepcji – i nie tylko – mogą być przybliżone uczestnikom sympozjum badania Katedry Mariologii KUL. Zaprezentował je ks. dr Krzysztof Kowalik, adiunkt przy tejże Katedrze.

Na zakończenie sympozjum doszło do głosu wspomniane już na wstępie papieskie nauczanie Jana Pawła II o więzi Maryi z Duchem Świętym. Przybliżyli je nam dwaj doktoranci lubelskiej Katedry Mariologii skupiając się z jednej strony na tajemnicy Niepokalanego Poczęcia Maryi, a z drugiej na prawdzie o Maryi jako Oblubienicy Ducha Świętego. Ten ostatni tytuł pojawia się często w papieskim nauczaniu z racji – jak podkreślono – jego personalnej wymowy, a także odwoływania się przez Jana Pawła II do myśli teologicznej św. Ludwika Grignon de Montfort i św. Maksymiliana Kolbe.

Oto jak w telegraficznym skrócie przedstawiały się prace naszego majowego sympozjum. Nie sposób już bowiem w tej krótkiej prezentacji przybliżyć słuchaczom Radia Watykańskiego interesujących wniosków wspomnianych na początku dwóch dyskusji panelowych skoncentrowanych wokół wyzwań, jakie temat „Maryja a Duch Święty” stawia dla teologów i duszpasterzy.

Mam głęboką nadzieję, że to pierwsze, w opinii jego uczestników, bardzo udane spotkanie akademickiej mariologii w wydaniu Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego ze środowiskiem Częstochowy, która na co dzień stanowi miejsce wielkiej modlitwy maryjnej, będzie miało swoją kontynuację w latach następnych. Zbliża się bowiem, zapowiedziany już na wrzesień Roku Dwutysięcznego, kolejny Międzynarodowy Kongres Mariologiczny w Rzymie, do udziału w którym jako sekcja polska musimy się odpowiednio przygotować. Póki co, oczekujemy na książkowe wydanie materiałów naszego częstochowskiego sympozjum.